

Policy

Folkhälsa 2017–2021

Gäller för Stockholms läns landsting

Dokumenttyp

Fastställd

Giltig till och med

Dokumentnummer

Fastställd av

Upprättad av

Informationssäkerhetsklass

Innehållsförteckning

1.	Syfte och bakgrund	3
1.1	Utmaningar och möjligheter för en god hälsa.....	3
2.	Definition.....	4
3.	Vision.....	4
4.	Mål	4
5.	Utgångspunkter för genomförande	5
6.	Strategier	6
7.	Tillämpning	6
8.	Uppföljning.....	7

1. Syfte och bakgrund

En god folkhälsa skapar förutsättningar för en hållbar utveckling av samhället. Landstingets insatser för folkhälsan är därför en viktig del i arbetet för en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Det är de samlade åtgärderna från alla aktörer som avgör hur folkhälsan utvecklas. Därför är folkhälsan ett ansvar för hela samhället. Samtidigt har landstingets alla verksamheter en unik möjlighet att bidra. Den möjligheten och det ansvaret ska landstinget ta. Folkhälsoarbetet är inte bara en fråga för hälso- och sjukvården utan också för landstingets andra kärnverksamheter; kollektivtrafiken, regionplaneringen och kulturen är viktiga för att folkhälsan ska förbättras. Genom tillgång till en god boendemiljö med en trygg, säker och stimulerande närmiljö, tillgänglig infrastruktur och kollektivtrafik och annan samhällsservice, tillgång till mötesplatser och platser för kultur och återhämtning öppnar sig möjligheter att leva mer hälsosamt inte minst för de grupper som har det sämsta utgångsläget. I folkhälsopolicyn anges de gemensamma utgångspunkter som ska gälla för all landstingsfinansierad verksamhet i detta arbete.

1.1 Utmaningar och möjligheter för en god hälsa

Hälsan i Stockholms län är god och blir allt bättre. Länet står sig också väl i jämförelse med resten av landet. De förbättringar som ses är dock ojämnt fördelade mellan olika grupper i befolkningen. Skillnaderna i förväntad livslängd mellan människor med kort respektive lång utbildning är större i Stockholms län än i riket. Skillnader i livsvillkor, levnadsvanor och hälsa ökar också mellan områden med olika socioekonomisk sammansättning och förutsättningar. Ett aktivt arbete för folkhälsa handlar både om att skapa förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling av befolkningens hälsotillstånd och om att kompensera för det sämre utgångsläget för hälsa som enskilda individer och grupper har.

Antalet invånare i länet ökar stadigt eftersom regionen lockar många nya människor. Samtidigt ökar andelen individer över 65 år i befolkningen. Hälften av de nya invånarna föds här och många invånare är immigranter eller flyktingar. Bedriver landstinget ett aktivt folkhälsoarbete och gör rätt så kommer fler att må bättre längre, behöva mindre vård och själva ha möjlighet att bidra mer. Att arbeta förebyggande med folkhälsan är därför att arbeta för framtiden.

2. Definition

Folkhälsa

Folkhälsa handlar både om befolkningens hälsotillstånd och om hur hälsan fördelar sig mellan olika grupper i befolkningen. Folkhälsa är det samlade resultatet av individernas hälsa i en befolkning. Den beror i sin tur på många faktorer både i och utanför individen. En god folkhälsa innebär att så många som möjligt i samhället har en bra hälsa, fysiskt och psykiskt, och att hälsan är jämnt fördelad mellan olika grupper.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbete innebär systematiska insatser för att förbättra människors livsvillkor och uppnå god och jämlik fördelad hälsa. Folkhälsoarbete strävar efter att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar att uppnå god hälsa genom hela livet.

3. Vision

Stockholms läns landsting skapar förutsättningar för en god, jämställd och jämlik hälsa för alla genom aktivt hälsofrämjande arbete.

Landstingets verksamheter ska arbeta för att alla invånare ska ha möjlighet att uppnå en god hälsa till kropp och själ utifrån sina förutsättningar. Detta gäller oavsett socioekonomisk status, språk, ålder, kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra individuella egenskaper. En viktig utgångspunkt för arbetet är att tillvarata de resurser, förmågor och det ansvar som individen har för att stärka sin egen hälsa. Individer med sämre förutsättningar för en god hälsa lyfts särskilt fram och ges stöd.

4. Mål

Det finns stöd, verktyg och förutsättningar för att välja hälsosamma levnadsvanor.

Individens egna val av hälsosamma levnadsvanor ska uppmuntras och stödjas eftersom det ökar förutsättningarna för god hälsa på kort och lång sikt. Levnadsvanor påverkas av omgivningsfaktorer och livsvillkor. Därför behövs både strukturella och individuella åtgärder med fokus på dem som löper störst risk att drabbas av ohälsa.

En god, jämlik och jämställd hälsa där de med sämst hälsa prioriteras.

Särskilda insatser görs för individer och grupper med sämre hälsa eller med sämre socioekonomiska förutsättningar. Hänsyn tas till att individer har olika förutsättningar att tillgodogöra sig information och att tillvarata sina intressen. Grupper som särskilt ska uppmärksammas är till exempel nyanlända och personer med kronisk sjukdom, beroendesjukdom och/eller funktionsnedsättning.

Minskad psykisk ohälsa och förbättrad somatisk hälsa bland personer med psykisk sjukdom.

Den psykiska ohälsan är en av våra största samhällsutmaningar, inte minst bland unga kvinnor men också i ökande grad hos unga män. Förebyggande och tidiga insatser kan förhindra långvarigt lidande oavsett ålder. Personer med psykisk sjukdom löper en hög risk att drabbas av somatisk sjukdom samtidigt som deras förutsättningar att värna den egna hälsan kan vara begränsade. Därför är det viktigt att förebygga och tidigt uppmärksamma ohälsa och att skapa förutsättningar för somatisk hälsa för dessa grupper.

En arbetslinje som präglas av hälsofrämjande arbetsmiljöer och insatser som leder till att människors resurser tillvaratas.

Tillgången till ett arbete är i sig hälsofrämjande och skapar både en känsla av sammanhang och ekonomiska förutsättningar för individen. Landstinget ska erbjuda sina anställda en hälsofrämjande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö där medarbetarnas resurser tillvaratas och ohälsa förebyggs. I kontakten med landstingets verksamheter ska länets invånare i arbetsför ålder kunna räkna med stöd för att kunna fortsätta, återgå eller inträda i arbetslivet.

5. Utgångspunkter för genomförande

- Hälsofrämjande och förebyggande åtgärder ger goda möjligheter att påverka folkhälsan. En god hälsa är en viktig resurs som bidrar till att man kan leva sin fulla potential.
- Alla människor har resurser och förmågor - men också olika förutsättningar - att ta ansvar för sin egen hälsa. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inriktas på att stärka individen och på att ge hen verktyg för att skapa det liv hen vill leva.
- Åtgärder för en jämlik och jämställd hälsa riktas mot hela befolkningen och särskilda insatser behövs för grupper med störst behov.

- Folkhälsoarbete handlar om systematiska och målinriktade insatser. Därför måste arbetet bygga på evidensbaserad kunskap och erfarenhet om vilka åtgärder och metoder som fungerar i olika sammanhang och för olika målgrupper. Kostnadseffektiva insatser ska prioriteras.

6. Strategier

Integrera folkhälsa i styrning och ledningssystem.

För att landstingets folkhälsoarbete ska bli framgångsrikt måste det bedrivas långsiktigt och integrerat i verksamheterna. Folkhälsopolicyn integreras därför i landstingets ledningsprocess - budget, verksamhetsplanering och uppföljning. Landstingets olika verksamheter känner sina respektive områden och sina möjligheter bäst och ges därför ett stort ansvar för att praktiskt genomföra folkhälsoarbetet genom att ta fram nedbrutna och mätbara mål, aktiviteter och indikatorer lämpade för att verkningsfullt och resurseffektivt nå policyns olika mål.

Leverera och tillämpa kunskap.

Landstinget ska följa och sprida kunskap om hälsoläget och utvecklingen av de faktorer som påverkar folkhälsan. Landstinget ska också utveckla, sprida och tillämpa evidensbaserad kunskap om förutsättningar och arbetsmetoder för att främja en god folkhälsa.

Utveckla samverkan och delaktighet.

Landstingets olika verksamheter ska skapa möjligheter för inflytande och delaktighet för invånarna. Aktivt samarbete och samverkan inom landstinget och med lokala, regionala och nationella aktörer i frågor som har betydelse för folkhälsan ska stärkas och utvecklas där de fyller sitt syfte.

7. Tillämpning

Folkhälsopolicyn är ett styrdokument som ska användas vid planering och uppföljning inom hela landstingskoncernen samt i tillämpliga delar i all landstingsfinansierad verksamhet. I avtal, ingångna med externa parter, ska folkhälsopolicyn beaktas där så är lämpligt.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för folkhälsoarbetet inom sitt verksamhetsområde och ska inkludera folkhälsoperspektivet i styrning och ledningssystem och ta fram mätbara mål i enlighet med folkhälsopolicyn.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett särskilt ansvar att stödja landstingets insatser för en förbättrad folkhälsa inom ramen för folkhälsopolicyn.

Landstingsstyrelsen ansvarar för att folkhälsofrågor i tillämpliga delar förs in i anvisningar för budget och för verksamhetsplanering och ska i detta arbete samverka med hälso- och sjukvårdsnämnden.

8. Uppföljning

Verksamheternas arbete i enlighet med folkhälsopolicyn följs upp årligen i samband med bokslut. Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett särskilt ansvar att säkerställa att detta görs och ska i detta arbete samverka med landstingsstyrelsen.

En avstämning av arbetet ska genomföras våren 2019 och i slutet av perioden ska en större uppföljning göras för att värdera effekter av insatserna och ge underlag för en ny policy för kommande period.